Bijlage 2. Toelichting op randvoorwaarden en kpi's

Nr.	Randvoorwaarde	Omschrijving
3	Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen	Zowel gemeenten als provincies hebben werkzaamheden die tot het basistakenpakket (btp) behoren. Dit is vastgelegd in artikel 13.12 van het Omgevingsbesluit in combinatie met bijlage VI. Het basistakenpakket is onder de Omgevingswet op een aantal onderdelen gewijzigd ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). (zie https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/vergunningverlening-toezicht-handhaving/het-basistakenpakket-btp-van-de-omgevingsdiensten/). Er zijn milieugerelateerde basistaken en niet-milieugerelateerde basistaken. Zo behoren bijvoorbeeld de VTH-taken van alle in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen milieubelastende activiteiten (MBA's) tot het basistakenpakket. Voor de provincie bijvoorbeeld betekent dit dat de VTH-taken van de aanleg en het gebruik van open bodemenergiesystemen (OBES) met de komst van de Omgevingswet tot het basistakenpakket behoren. Niet-milieugerelateerde basistaken zijn bijvoorbeeld bepaalde bouw- en sloopactiviteiten waar de provincie bevoegd gezag voor is of de plicht tot verduurzaming van het energiegebruik bij bouwwerken.
4	De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid, en de directeur heeft mandaat.	De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (goede relatie en heldere afspraken), onafhankelijkheid en gezag. Het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (goed leiderschap). Volledigheidshalve willen we u erop wijzen dat u gebruik kan maken van het modelmandaat zoals vastgesteld in het IBP VTH.
5	De OD is voor wat betreft de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken (basistaken, milieugerelateerde taken en niet-milieugerelateerde taken).	Voor de minimale omvang (KPI 1) telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde plustaken. Er moet daarom een duidelijk onderscheid zijn tussen deze taken en de niet-milieugerelateerde plustaken op de begroting. Plustaken die niet-milieugerelateerd zijn, zijn gebruiksvergunning en de gemeentelijke BRIKS-taken (Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop).

Nr.	kpi	Omschrijving
	kpi 1 – Omvang	
6	De omvang van het regionaal werkprogramma is minimaal € 16,5 miljoen (inclusief overhead en prijspeil 2023).	Voor het vaststellen van de ondergrens van het regionale werkprogramma is gekeken naar de benodigde minimale capaciteit in het primaire proces (inclusief juridische ondersteuning, ketentoezicht, BOA, specialismen crisisbeheersing en piketdienst). Op basis daarvan is de minimale omzet bepaald. Deze omzet betreft alleen de basistaken en de milieugerelateerde plustaken (zie ook randvoorwaarde 3). Omdat voldoende overhead bijdraagt aan de robuustheid en om de discussie over de opbouw van de overhead te voorkomen, is de ondergrens voor de omzet inclusief overhead. Bijlage 4 van de eindnotitie van pijler 1 van het IBP VTH beschrijft een leidraad ter inspiratie voor het komen tot de minimale benodigde capaciteit. Hieruit valt ook op te maken welke werkzaamheden toebehoren tot de milieutaken.

7	Minimaal 80% van de medewerkers is in vaste dienst van de organisatie.	Minimaal 80% van het totale personeelsbestand is in vaste dienst van de organisatie. Oftewel: er is maximaal 20% inhuur.
	kpi 2 – Kwaliteit	
8	De dienst voldoet aan geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basistaken als de plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties.	Deze kpi richt zit op de vigerende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als plustaken. Per 1 januari 2025 zijn dat de kwaliteitscriteria 3.0. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria is een continu proces, aangezien regelmatig de kwaliteitscriteria worden geactualiseerd. Zo gold ten tijde van de zelftoets de kwaliteitscriteria 2.3. Het is mogelijk dat de dienst hier wel aan voldeed, maar nog niet getoetst heeft aan de kwaliteitscriteria 3.0 die nu gelden. De dienst moet op 1 april 2026 aan de dan geldende kwaliteitscriteria voldoen. Aan de robuustheidscriteria moet zelfstandig worden voldaan, zoals ook beschreven is in de zelftoets. Dit ter voorbereiding van het opstellen van uw plan van aanpak voor de robuustheid. Dit geldt dus ook voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria. In de kwaliteitscriteria 3.0 staat beschreven hoe aan die zelfstandigheid invulling kan worden gegeven. Samenvattend komt dit erop neer dat de omgevingsdienst zelf verantwoordelijk is voor de uitvoering van de betreffende VTH-taken en het voldoen aan de kwaliteitscriteria, ongeacht of de omgevingsdienst dit zelf doet, of door middel van samenwerking. Wanneer samenwerking is toegestaan, kunt u lezen in de kwaliteitscriteria 3.0. Dit is waar de zelfstandigheid zoals geformuleerd in de robuustheidscriteria op ziet. In het geval de aangegane samenwerking voor het voldoen aan de kwaliteitscriteria niet tot het gewenste resultaat leidt, is de omgevingsdienst daarvoor zelf aanspreekbaar. De omgevingsdienst kan zich in het kader van het robuustheidstraject dus niet beroepen op het uitblijven van het gewenste resultaat door de andere partij.
	kpi 3 – Innovatie	
	De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, hetgeen blijkt uit aanwezigheid van een (meerjarige) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie.	
9	Er is een innovatie-agenda	De omgevingsdienst heeft een innovatieagenda met daarin een visie op innovatie, met daaraan gekoppeld een meerjarig innovatieprogramma (met projecten) dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd.
10	Voor de uitvoering van de innovatie-agenda wordt ten minste 1% van de begroting ter beschikking gesteld	Deze kpi richt zich op het borgen van het innovatiebudget om de innovatieagenda uit te voeren. Het innovatiebudget is op de volgende wijze geborgd: • Het innovatiebudget betreft een aparte post in de meerjarenbegroting. • Het budget is structureel (meerjarig) geraamd en vrij te besteden door de dienst. • Het innovatiebudget is bedoeld ter financiering van projecten uit de innovatieagenda. • De projecten kennen een begin- en een einddatum. Het innovatiebudget is niet bedoeld ter dekking van structurele activiteiten of ter dekking van de structurele lasten die voortvloeien uit de innovatie. • Afhankelijk van de aard van de innovatie kan het budget worden ingezet voor eigen personeel, inhuur of de implementatiekosten van investeringen. • De wijze waarop het budget is gefinancierd (deelnemersbijdrage, cofinanciering) is vrij.

		• De omvang van het budget is voldoende om minimaal de ambities uit de innovatieagenda te realiseren en bedraagt tenminste 1% van de begrotingsomvang.
	Kpi 4 - Continuïteit	
	De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvermogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname.	
11	Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?	Zijn er in verband met het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Het gaat hierbij niet alleen om de mogelijkheid (deelnemers kunnen meer niet-milieugerelateerde taken afnemen), maar vooral of het aannemelijk is dat deelnemers meer niet- milieugerelateerde taken willen afnemen. Een omgevingsdienst dient daarom inzicht te hebben in de bereidheid tot het afnemen van niet-milieugerelateerde plustaken om te voldoen aan dit criterium. Indien een omgevingsdienst zich heeft ingespannen voor het uitbreiden van niet-milieugerelateerde plustaken en er is geen (extra) uitbreiding wenselijk vanuit de deelnemers, dan wordt enkel voldaan aan dit criterium als ook wordt voldaan aan de omzetnorm. **Let op: dit gaat dus over de niet-milieugerelateerde taken!**
12	Zijn afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken?	Zijn er afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling over het terugnemen van niet-milieugerelateerde taken en zijn deze afspraken toereikend? Deze kpi verlangt dat er inzicht gegeven wordt in de aard van de afspraken. Een afspraak is toereikend als vanwege de afspraak, bij het terugnemen van milieugerelateerde plustaken, de omgevingsdienst nog altijd robuust is.
13	Is de weerstandsratio ≥ 0,8?	De omgevingsdienst dient, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld te brengen. De hoogte van de weerstandsratio voldoet aan de volgende eisen: • De weerstandsratio van de omgevingsdienst heeft minimaal een waarde van 0,8 en een streefwaarde van 1,0. • Hiervan kan worden afgeweken als expliciet (in de GR of in beleidsregels) is vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers. • De omgevingsdienst heeft afspraken vastgelegd op welke wijze het weerstandsvermogen wordt aangevuld, als de weerstandsratio in enig jaar lager dan onder het minimumniveau komt. • Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, waarbij ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.
14	Fusie-perspectief	Het kan zijn dat een fusie een oplossing is als het voldoen aan de robuustheidscriteria niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit. Daarom is inzicht wenselijk in de mogelijkheden voor fusies. In het rapportageformulier is daarom ruimte om aan te geven of er fusiemogelijkheden zijn, of er al gesprekken gevoerd zijn, op welke termijn een fusie is voorzien en of met de beoogde fusie voldaan gaat worden aan de robuustheidscriteria.

15	Intensieve samenwerking met andere OD's?	In sommige gevallen kan een omgevingsdienst door samenwerking met andere omgevingsdiensten voldoen aan bepaalde robuustheidscriteria. Op het gebied van innovatie wordt bijvoorbeeld vaak samengewerkt, maar ook door te focussen op bepaalde kennisgebieden is het mogelijk via samenwerking om zelfstandig te voldoen aan de kwaliteitscriteria. Daarom is inzicht wenselijk in de aanwezige samenwerking met andere omgevingsdiensten.
	KPI 5 - Sturing	
	De dienst kan de relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatie-gestuurd gewerkt. Dat komt tot uitdrukking in het percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en opleidingsbudget van 3% van de loonsom.	
16	Is er een opleidingsprogramma?	Elke omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training ten behoeve van nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.
17	Besteed de omgevingsdienst ten minste 3% van het loonkostenbudget aan opleidingen?	De opleidingsuitgaven voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden bedraagt tenminste 3% van de het loonkostenbudget. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten. • Loonkostenbudget: het loonkostenbudget is de totale begrote loonsom (salarislasten + IKB + werkgeverslasten) voor het ambtelijk apparaat zoals opgenomen in de begroting. Om het percentage vast te stellen wordt budget voor inhuur van extern personeel niet tot de begrote salarislasten gerekend. • Opleidingsuitgaven: onder opleidingsuitgaven vallen in beginsel alle begrote kosten die voor rekening van de omgevingsdienst komen, dus inclusief die van studiemateriaal, examens en de salariskosten van ambtenaren die zich uit hoofde van hun functie met scholing bezighouden. Hieronder vallen niet de kosten van doorbetaling van salaris in geval van scholing tijdens het werk. Ook de tijdsinzet van medewerkers voor het volgen van een opleiding valt niet onder opleidingsuitgaven. In de praktijk zien we dat personeel niet alleen wordt opgeleid door het volgen van externe opleidingen, maar ook intern opgeleid wordt. Dit kan zich zowel uiten in verschillende vormen van kennisdeling als in het opzetten van traineeprogramma's. In lijn met de definitie van opleidingsuitgaven is de tijd die de medewerker die geschoold wordt geen onderdeel van de opleidingsuitgaven. De benodigde tijd van de medewerker die de andere medewerker schoolt (en dus niet kan besteden aan het primaire proces), kan wel meegerekend worden tot de opleidingsuitgaven.
18	Is er een Business Intelligence-strategie?	Business Intelligence verwijst naar de strategieën, technologieën en methoden die worden gebruikt om gegevens te verzamelen, verwerken, analyseren en presenteren om beter geïnformeerde beslissingen te nemen. Het omvat het transformeren van gegevens in bruikbare informatie en kennis, waardoor er inzicht ontstaat in trends, prestaties en de impact van acties. Van belang is dat iedere omgevingsdienst in staat is om gegevens te vertalen naar informatie, en dat de diensten over een dashboard beschikken waarmee de organisatie in samenhang kan sturen op productie

		(pdc), resultaten (naleefgedrag, klachten, tevredenheid), personele inzet (kwaliteitscriteria, formatie, bezetting, productiviteit) en kosten (kengetallen, kostprijs). Deze kpi verlangt dat de omgevingsdienst beschikt over een strategie voor Business Intelligence die het volgende beschrijft: • De nul-situatie: hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen. • De ambities, het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren. • Een jaarprogramma met financiële onderbouwing. • Actualisatie, minimaal eens in de 4 jaar. Er wordt dus niet gezocht naar het beschrijven van alle middelen die de dienst inzet en die onder BI vallen; echter deze kpi verlangt de aanwezigheid van een BI-strategie zoals hierboven beschreven.
19	Heeft de omgevingsdienst ten minste drie medewerkers (3 fte) in dienst die hun tijd besteden aan Business Intelligence?	Een omgevingsdienst heeft minimaal 3 medewerkers (3 fte) in dienst voor businessintelligence, waaronder een projectleider/programmamanager.
	Kpi 6 - Congruentie	
	De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.	
20	Congruentie en samenhang werkgebied	Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven? In de oorspronkelijke opzet van de omgevingsdiensten was het voornemen om het werkgebied van een omgevingsdienst te laten samenvallen met een veiligheidsregio. De werkgroep robuuste omgevingsdiensten van pijler 1 heeft dit echter losgelaten omdat congruentie met de veiligheidsregio niet bij alle regio's leidt tot het kunnen voldoen aan de normen voor robuustheid. Congruentie is daarom uitsluitend een optie voor een omgevingsdienst om robuust te worden indien ook aan de andere eisen wordt voldaan. Congruentie met de veiligheidsregio wordt in dat kader niet per se als de heilige graal gezien.